

Kirkkoherran viransijaisuuden täyttäminen seurakuntaa kuulematta

KANTELU

Kokemäen seurakunnan luottamushenkilöt ovat 1.2.2022 oikeuskanslerille osoittamassaan kantelussa pyytäneet tutkimaan Turun arkkihiippakunnan tuomiokapitulin menettelyä. Kantelijat arvostelevat tuomiokapitulin menettelyä Kokemäen seurakunnan kirkkoherran viransijaisuuden täyttämässä. Kantelijat pyytävät tutkimaan, onko tuomiokapituli menetellyt laillisesti, kun se on määrännyt A:n Kokemäen seurakunnan vs. kirkkoherraksi varaamatta Kokemäen seurakunnalle tilaisuutta antaa lausunto viran erityisistä tarpeista sekä virkaan ilmoittautuneista henkilöistä kirkkolain mukaisesti.

SELVITYS

Turun arkkihiippakunnan tuomiokapitulin selvitys on annettu 30.5.2022.

VASTINE

Kantelijoiden yhteyshenkilön kirkkoneuvoston varapuheenjohtaja B:n vastine hankittuun selvitykseen on annettu 30.10.2022.

RATKAISU

Asiassa saatu selvitys ja vastine

Turun arkkihiippakunnan tuomiokapitulin selvityksen mukaan kirkkoherran viransijaista etsitään

kokonaisharkinnan perusteella, jossa otetaan huomioon seurakunnan tilanne ja erityiset tarpeet sijaiselle. Normaali tilanne on, että tuomiokapitulilla on yksi ehdokas kulloiseenkin sijaisuuteen, eikä ilmoittautuneiden joukkoa, josta seurakunta voisi antaa lausunnon. Viran erityisiä tarpeita voidaan kysyä seurakunnasta, jos se on aikataulullisesti ja kokonaisharkinnan näkökulmasta tarkoituksenmukaista.

Selvityksessä todetaan, että määrättäessä Kokemäen seurakunnan kirkkoherran virkaan sijaista tilanne oli sellainen, että tarjolla ei ollut useita vaihtoehtoisia henkilöitä, joita olisi voitu harkita viransijaisuutta hoitamaan. Näin ollen ei ollut mielekästä järjestää erityistä täyttöprosessia kuulemiseen. Lisäksi käytännön mahdollisuutta seurakunnan muodolliseen kuulemiseen ei ollut muun muassa siksi, koska oli kyseessä kesälomakausi. Viran eli nimenomaan sijaisuuden erityiset tarpeet ovat olleet tämän lisäksi jo entuudestaan tuomiokapitulin tiedossa poikkeuksellisen hyvin.

Kantelijoiden edellä kerrottuun selvitykseen antamassa vastineessa todetaan muun muassa, että ainoastaan asian kiireellisyys voi oikeuttaa tuomiokapitulin antamaan viranhoitomääräyksen seurakunnalta lausuntoa pyytämättä. Mitään merkitystä ei ole esimerkiksi sillä, kuinka hyvin tuomiokapituli katsoo olevansa lausuntoa pyytämättäkin perillä viran erityisistä tarpeista, tai sillä, kuinka monta henkilöä virkaan on ilmoittautunut. Kokemäen seurakunnan kirkkoneuvostolla olisi ollut myös kesällä valmius käsitellä seurakunnan tärkeimmän viranhaltijan sijaisuuden täyttöä.

Arviointi

Kirkkolain (1054/1993) 6 luvun 10 §:ssä on säännökset julkisesta hakumenettelystä. Lain 6 luvun 11 §:ssä säädetään poikkeuksista julkiseen hakumenettelyyn. Pykälän 2 momentin mukaan tuomiokapituli antaa sopivalle papille viranhoitomääräyksen seurakunnan seurakuntapastorin virkaan toistaiseksi. Jollei asian kiireellisyys muuta vaadi, seurakunnalle on varattava tilaisuus antaa lausunto viran erityisistä tarpeista ennen viran täyttämiseen ryhtymistä sekä virkaan ilmoittautuneista ennen viranhoitomääräyksen antamista. Pykälän 3 momentissa todetaan, että kun seurakunnan kirkkoherran, kappalaisen tai seurakuntapastorin avoinna olevaan virkaan tai seurakunnan papin virkaan muutoin tarvitaan väliaikaista hoitajaa, tuomiokapituli määrää virkaa hoitamaan sitä haettavaksi julistamatta virkaan sopivan hiippakunnan papin siten kuin 2 momentissa säädetään.

Kirkkolakia koskevassa hallituksen esityksessä ([HE 41/2012 vp](#)) todetaan (s. 28), että "Tuomiokapituli antaisi viranhoitomääräyksen ilman hakumenettelyä sopivalle papille ottaen huomioon, mitä seurakunnalta pyydettävässä lausunnossa todetaan. Lausunnon pyytämisestä voitaisiin poiketa, jos asian kiireellisyys, esimerkiksi välttämättömien papillisten virkatehtävien hoito, sitä

edellyttää. Pääsääntönä olisi kuitenkin, että seurakunnalle varattaisiin mahdollisuus antaa erikseen lausunto viran erityisistä tarpeista ennen viran täyttöön ryhtymistä sekä erikseen niistä papeista tai pappisvihkimystä pyytäneistä henkilöistä, jotka ovat ilmoittautuneet tuomiokapituliin saadakseen viranhoitomääräyksen kyseiseen virkaan”.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Kirkkolain 6 luvun 11 §:n 2 momentissa todetaan, että jollei asian kiireellisyys muuta vaadi, seurakunnalle on varattava tilaisuus antaa lausunto viran erityisistä tarpeista ennen viran täyttämiseen ryhtymistä sekä virkaan ilmoittautuneista ennen viranhoitomääräyksen antamista.

Katson, että Turun arkkihiippakunnan tuomiokapituli on menetellyt kirkkolain 6 luvun 11 §:n 2 momentin säännöksen vastaisesti, kun se on jättänyt varaamatta Kokemäen seurakunnalle tilaisuuden antaa lausunto kirkkoherran viransijaisuutta täytettäessä. Näkemykseni mukaan pääsääntönä tulee olla lausunnon pyytäminen. Lain esitöidenkin mukaan vain asian kiireellisyys voi oikeuttaa siihen, ettei seurakunnalle varata tilaisuutta antaa lausuntoa. Tuomiokapituli ei ole selvityksessään esittänyt kirkkolaissa tarkoitettua syytä tästä poikkeamiselle.

Kiinnitän Turun arkkihiippakunnan tuomiokapitulin huomiota kirkkolain edellä mainitun säännöksen noudattamiseen.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Esittelijäneuvos

Outi Kostama